

Această publicație este realizată în cadrul proiectului „Consolidarea integrității în achizițiile publice”, implementat de către Institutul pentru Dezvoltare și Inițiativă Sociale (IDIS) „Viitorul”, în parteneriat cu Fondul de Parteneriat pentru Transparență (SUA).

Buletinul informativ a fost elaborat cu asistența financiară a Fondului de Parteneriat pentru Transparență. Conținutul este responsabilitatea exclusivă a IDIS „Viitorul” și nu reflectă sub nicio formă punctele de vedere ale IDIS „Viitorul” și Fondului de Parteneriat pentru Transparență.

ACHIZIȚIILE PUBLICE IN VIZOR

BULETIN INFORMATIV

Nr. 9 (octombrie 2023)

DIN CUPRINS

4 | GRANTURI

Achizițiile publice, realizate de către unele autorități și entități contractante, în vizorul mai multor ONG-uri, care au primit finanțare pe activități de monitorizare

9 | BUNE PRACTICI

IDIS „Viitorul” a împărtășit experiența sa în monitorizarea achizițiilor publice în cadrul Forumul Organizațiilor Societății Civile din Africa

10 | DOCUMENTE STRATEGICE

Programul național de dezvoltare al sistemului de achiziții publice pentru anii 2023-2026, aprobat de către Guvern

14 | LEGISLAȚIE NAȚIONALĂ

Asumarea angajamentelor multianuale: Regulamentul aprobat de Guvern

17 | RISCURI DE CORUPȚIE

Achizițiile publice centralizate în sănătate și riscuri de corupție în achizițiile de dispozitive medicale

19 | MONITORIZARE

Părinții au posibilitatea să monitorizeze achizițiile din cadrul instituțiilor de învățământ din Chișinău

INTERVIU

Deficiențele legislative din achiziții publice pot crea riscuri de corupție

- Achizițiile publice au ajuns în ultima perioadă, de rând cu alte sectoare ale economiei, vulnerabile la corupție. De ce credeți că se întâmplă acest lucru? Cât de important este ca organizațiile nonguvernamentale să aibă în atenția lor procedurile de achiziție publică?

Corupția în achizițiile publice este un fenomen complex, iată de ce nu putem stabili doar un singur pretext. În primul rând, este cauzată de lipsa transparenței și a responsabilității. Este evident că atunci când procesele de achiziții nu sunt suficient de transparente și responsabile, sunt create „portițe” pentru activități ilicite: de la trucarea licitațiilor, stabilirea de prețuri exagerate sau simularea procedurilor de evaluare. Un alt factor este legea deficitară care reglementează achizițiile publice, ceea ce poate crea „oportunități” pentru corupție. Monitorizarea procedurilor de achiziție publică de către organizațiile nonguvernamentale este extrem de importantă deoarece asigură transparența și integritatea. Procedurile de achiziție publică trebuie să fie transparente și corecte pentru a ne asigura că resursele publice sunt utilizate în mod eficient și în beneficiul cetățenilor. ONG-urile pot juca un rol esențial în a aduce în atenția publică eventuale abuzuri sau nereguli în acest domeniu.

Lilia ZAHARIA-CRAVCENCO,
directoarea executivă a Transparency
International-Moldova,
membră și a Coaliției de Monitorizare
a Achizițiilor Publice

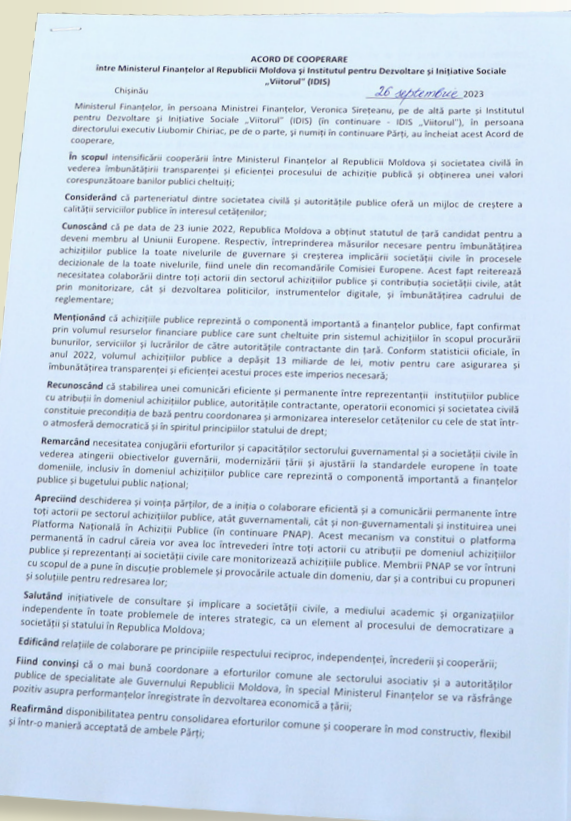
IDIS „VIITORUL” ȘI MINISTERUL FINANȚELOR AU SEMNAT UN ACORD DE COOPERARE

PENTRU ÎMBUNĂTĂȚIREA TRANSPARENȚEI ȘI A EFICIENȚEI PROCESULUI DE ACHIZIȚIE PUBLICĂ

» Institutul pentru Dezvoltare și Inițiative Sociale (IDIS) „Viitorul” și Ministerul Finanțelor au semnat pe 26 septembrie 2023 un Acord de cooperare în scopul intensificării colaborării, îmbunătățirii transparenței și a eficienței procesului de achiziție publică și obținerea unei valori corespunzătoare banilor publici cheltuiți. Acordul a fost semnat în contextul în care IDIS „Viitorul” implementează, în parteneriat cu Fondul de Parteneriat pentru Transparență din SUA, proiectul „Consolidarea integrității în achizițiile publice”, scopul căruia este de a sprijini reforma sectorului achizițiilor publice din Republica Moldova, pentru a crește transparența și echitatea procedurilor de achiziție publică, prin abilitatea cetățenilor în sensul responsabilizării instituțiilor relevante.

Părțile semnatare ale Acordului, consideră că parteneriatul dintre societatea civilă și autoritățile publice permite creșterea calității serviciilor publice în interesul cetățenilor. În Acord este menționat faptul că achizițiile publice reprezintă o componentă importantă a finanțelor publice, fapt demonstrat de volumul de resurse financiare publice care sunt cheltuite prin sistemul de achiziții în scopul procurării de bunuri, servicii și lucrări, de către autoritățile contractante din țară. „În anul 2022, volumul achizițiilor publice a depășit 13 miliarde de lei, ceea ce înseamnă că asigurarea și îmbunătățirea transparenței și eficienței acestui proces este imperios necesară”, se spune în Acord.

„STABILIREA UNEI COMUNICĂRI EFICIENTE ȘI PERMANENTE, ÎNTRE REPREZENTANȚII INSTITUȚIILOR PUBLICE, CU ATRIBUȚII ÎN DOMENIUL ACHIZIȚIILOR PUBLICE, AUTORITĂȚILE CONTRACTANTE, OPERATORII ECONOMICI ȘI SOCIETATEA CIVILĂ, ESTE PRECONDIȚIA DE BAZĂ PENTRU COORDONAREA ȘI ARMONIZAREA INTERESELOR CETĂȚENILOR CU CELE DE STAT, ÎNTR-O ATMOSFERĂ DEMOCRATICĂ ȘI ÎN SPIRITUL PRINCIPILOR STATULUI DE DREPT”, se mai menționează în Acord.

Semnatarii Acordului precizează că, din iunie 2022, Republica Moldova a obținut statutul de țară candidată pentru a deveni membră a Uniunii Europene, iar întreprinderea măsurilor pentru îmbunătățirea achizițiilor publice la toate nivelurile de guvernare și creșterea implicării societății civile în procesele decizionale de la toate nivelurile, sunt recomandări ale Comisiei Europene. Astfel, acest fapt reiterează necesitatea colaborării tuturor actorilor din sectorul achizițiilor publice, având contribuția societății civile, atât la monitorizare, cât și la dezvoltarea politicilor, instrumentelor digitale și la îmbunătățirea cadrului de reglementare.

Potrivit Acordului, părțile vor organiza ședințe comune, mese rotunde, alte activități, unde vor aborda diverse subiecte de actualitate din domeniul achizițiilor publice, probleme ce necesită discuții și consultări cu toți actorii din sector, precum și vor lucra la găsirea de soluții pentru redresarea dificultăților. De asemenea, părțile vor asigura participarea sistematică și organizată a reprezentanților lor în cadrul activităților ale Platformei Naționale în Achiziții Publice (PNAP).

Totodată, vor discuta rapoarte, analize, alte informații utile, își vor oferi asistență și suport, în direcția creării unui sector de achiziții publice care generează valoare pentru banii publici și asigură furnizarea unor servicii publice de calitate. La fel, vor face schimb de opinii, experiențe, idei, concepții, informații, materiale de analiză, cu scopul creării unui mecanism eficient de dialog și colaborare a actorilor din sectorul achizițiilor publice, atât guvernamentali (instituțiile statului), cât și neguvernamentali (societatea civilă, monitori și experți), în vederea susținerii principiilor de transparență și eficiență în procesul de achiziție publică.

Nu în ultimul rând, vor conveni asupra elaborării și prezentării de poziții consolidate pe subiecte majore ale procesului de achiziții publice, în special pe problemele care afectează funcționarea eficientă și eficacitatea achizițiilor publice la nivel național.

ACHIZIȚIILE PUBLICE, REALIZATE DE CĂTRE UNELE AUTORITĂȚI ȘI ENTITĂȚI CONTRACTANTE, ÎN VIZORUL MAI MULTOR ONG-URI, CARE AU PRIMIT FINANȚARE PE ACTIVITĂȚI DE MONITORIZARE

» Cinci organizații ale societății civile din Republica Moldova vor beneficia de granturi în valoare de 115 mii de dolari pentru activități de monitorizare a achizițiilor publice, realizate de către autorități publice centrale și locale – de nivelul I și II, dar și din anumite domenii de interes public. Contractele privind acordarea granturilor au fost semnate la sfârșitul lunii august, iar implementarea proiectelor are loc din 01.09.2023.

Organizațiile au fost selectate ca rezultat al evaluării dosarelor depuse în cadrul rundeii a II de subgranturi a concursului de finanțare, lansat în cadrul proiectului „Consolidarea integrității în achizițiile publice”, implementat de către Institutul pentru Dezvoltare și Inițiativă Sociale (IDIS) „Viitorul”, în parteneriat cu Fondul de Parteneriat pentru Transparență din SUA. Scopul proiectului este de a sprijini reforma sectorului achizițiilor publice din Republica Moldova, pentru a crește transparența și echitatea procedurilor de achiziție publică, prin abilitatea cetățenilor în sensul responsabilizării instituțiilor relevante.

Organizațiile selectate sunt: Asociația pentru Guvernare Eficientă și Responsabilă (AGER); Asociația Presei Independente (API); Transparency International-Moldova (TI-Moldova); Asociația pentru Drepturile Omului Lex XXI și Asociația Obștească „Părinți Solidari”. Propunerile de proiect au fost evaluate în baza unor criterii de evaluare, spre exemplu: relevanță, impact, expertiză

și eficiența resurselor bugetate, publicate în Ghidul de finanțare a concursului de granturi.

Organizațiile s-au angajat să monitorizeze achizițiile publice desfășurate de către autoritățile/entitățile contractante (spre exemplu: Direcțiile Generale de Asistență Socială din regiunea de Nord și cele din cadrul Ministerului Muncii și Protecției Sociale; autoritățile locale din cadrul Programului Național „Satul European”; Primăria municipiului Chișinău, direcții și întreprinderi municipale; achizițiile de valoare mică realizate de către cele cinci Direcții de educație din cadrul Direcției Generale Educație a municipiului Chișinău, etc.

Organizațiile selectate, după ce vor realiza analizele, investigațiile jurnalistice, monitorizările, vor formula și vor transmite recomandări autorităților/entităților contractante, factorilor de decizie, organelor de control/de drept/anticorupție, după caz. La sfârșitul proiectului, organizațiile selectate va elabora și rapoarte de monitorizare.

CAROLINA UNGUREANU,
coordonatoarea proiectului, vice directoare
IDIS „Viitorul”:

„Ne bucurăm că la a doua rundă de subgratantare au aplicat mai multe organizații non guvernamentale de pe întreg teritoriul Republicii Moldova (Șoldănești, Bălți, Chișinău, Orhei, Ungheni, Criuleni, Basarabeasca, Cimișlia etc.). A fost dificil să selectăm, deoarece toate aplicațiile au fost bune, interesante și au inclus activități de monitorizare pe măsura așteptărilor noastre. Abia așteptăm să conclucram productiv cu cele cinci organizații selectate în vederea monitorizării a achizițiilor publice la nivel național, central, local (APL nivelul I și APL nivelul II), sectorial, utilizând o varietate de instrumente, și să avem rezultate și recomandări pentru decidenți în vederea sprijinirii reformei sectorului achizițiilor publice din Republica Moldova, pentru a crește transparența, eficiența și responsabilitatea în utilizarea banilor publici”.

LILIA ZAHARIA-CRAVCENCO,
directoarea executivă a TI-Moldova:

„Domeniul achizițiilor publice a fost și este unul problematic în Republica Moldova. Organizațiile societății civile de câțiva ani, împreună cu jurnaliștii de investigație, încearcă să scoată la suprafață neregulile, abaterile, la care recurg unele autorități publice, dar, totodată, și unii agenți economici, care de multe ori lucrează în tandem cu autoritățile contractante, pentru a recurge la mișmașuri în procesul de achiziții publice. Am decis să aplicăm la acest proiect ca să monitorizăm procedurile de achiziție realizate de către Primăria municipiului Chișinău și întreprinderile municipale. În materialele noastre am dori să

vedem dacă sunt situații când unele achiziții publice sunt raportate ca fiind un succes al unui funcționar sau altul, mai ales că suntem într-un an electoral, sunt aproape alegerile locale generale, iar unii candidați și-ar putea atribui banul public pentru a-și lustrui imaginea”.

MARIA COVALCIUC,
directoarea executivă a AGER:

„Am aplicat la cea de-a doua rundă de granturi pentru a avea continuitate în activitatea pe care deja am început-o. Ceea ce am urmărit noi în cadrul primului proiect a fost să venim cu recomandări pentru modificarea Legii 74/2020, anume pe sectorul utilităților. La Ministerul Finanțelor există deja acest proiect de lege și urmează pe parcurs să vedem deja documentele aferente care vor apărea și să le ajustăm dacă eventual va apărea necesitatea. Mai este de muncit. Mai există activități la care ar trebui să lucrăm și ne-am propus să revenim, să continuăm în cadrul acestui proiect, în așa fel încât să avem rezultate palpabile”.

ALA REVENCO,
președinta AO „Părinți Solidari”:

„În municipiul Chișinău, volumele de achiziții la nivelul direcțiilor de educație sunt foarte mari, doar pe achiziții de valoare mică sunt

mai mult de 10 milioane de lei pe an și să fac mai mult de 100 de achiziții de valoare mică la nivel de fiecare direcție și achizițiile de valoare mică deseori nu au transparența necesară, am văzut cum se divizează achizițiile, se încheie mai multe contracte de valoare mică cu același agent economic, într-o perioadă destul de scurtă de timp și evident că se abuzează de aceste proceduri pentru a favoriza pe cineva. Am monitorizat în cadrul primei runde la general, am depistat această problemă, acum ne este interesant cum va fi respectat noul regulament privind achizițiile de valoare mică, care a fost aprobat, să vedem ce ilegalități putem depista referitoare la desfășurarea achizițiilor de valoare mică și cum putem îmbunătăți acest domeniu”.

PETRU MACOVEI,
director executiv API:

„Monitorizarea achizițiilor publice este un proces foarte important pentru dezvoltarea democratică a țării și combaterea corupției. Noi am mai avut proiecte de monitorizare a achizițiilor publice, prin care am încercat să coagulăm eforturile jurnaliștilor, activiștilor locali, în monitorizarea, de exemplu, a felului cum are loc îndeplinirea contractelor de achiziții publice în diferite domenii. Acest proiect va fi o continuitate a eforturilor noastre anterioare. Programul Național „Satul European” este o investiție și un efort foarte mare al statului Republica Moldova și al donatorilor. Noi am considerat că este important ca finanțările care se oferă pentru dezvoltarea comunităților noastre să fie transparente. Și procedurile de contractare

a prestatorilor de servicii, trebuie să fie și ele transparente. Prin monitorizarea pe care o avem planificată, prin investigațiile care vor fi scrise, prin articolele de promovare a principiului transparenței în activitatea APL-urilor, vom contribui la asta”.

DIANA GROSU,
președinta Asociației pentru
Drepturile Omului Lex XXI:

„Organizația noastră este foarte dedicată problemelor existente în sectorul achizițiilor publice și al transparenței din nordul Republicii Moldova. Prin activitatea noastră, pe care o desfășurăm, suntem siguri de faptul că participăm la reducerea corupției din domeniul achizițiilor publice, atunci când suntem cu ochii pe banii publici și monitorizăm, astfel, responsabilizăm autoritățile publice. Pe fundalul acestor circumstanțe am aplicat și la rundă a doua. Avem rezultate bune din prima rundă. Vrem să continuăm. Până acum doar municipiul Bălți a fost în vizorul nostru, acum mergem în raioanele din nord”.

Prima rundă de subgranturi a avut loc în perioada aprilie 2022 – iunie 2023, cu implementarea și finanțarea a opt proiecte. Runda a II-a se va implementa în perioada septembrie 2023 – iulie 2024. În perioada desfășurării concursului, au fost organizate două sesiuni de informare, unde a fost prezentat detaliat Ghidul de finanțare, obiectivele programului de granturi și au fost oferite răspunsuri la întrebările participanților. În total, au fost depuse 15 aplicații (3 – Nord; 10 – Centru; 2 – Sud).

COALIȚIA DE MONITORIZARE A ACHIZIȚIILOR PUBLICE S-A ÎNTRUNIT ÎN A DOUA ȘEDINȚĂ DE LUCRU

» Coaliția de Monitorizare a Achizițiilor Publice, creată la inițiativa Institutului pentru Dezvoltare și Inițiative Sociale (IDIS) „Viitorul”, în cadrul proiectului „Consolidarea integrității în achizițiile publice”, implementat în parteneriat cu Fondul de Parteneriat pentru Transparență din SUA, s-a întrunit vineri, 29 septembrie 2023, în a doua ședință de lucru.

În cadrul întrunirii au fost abordate de către membrii coaliției mai multe subiecte, teme și probleme de actualitate din domeniul achizițiilor publice, printre care: programul național de dezvoltare al sistemului de achizițiilor publice pentru anii 2023-2026; transparența și raportarea achizițiilor de valoare mică; trucarea achizițiilor publice etc.

DIANA ENACHI, expertă în achiziții la IDIS „Viitorul”, a vorbit despre Programul Național de Dezvoltare al Sistemului de Achiziții Publice pentru anii 2023-2026, aprobat de către Guvern la sfârșitul lunii august, 2023:

„Avem aprobat cel mai important document strategic în domeniul achizițiilor publice, așteptat din 2020. Celor implicați în domeniul achizițiilor publice este binevenit acest document, care spune că există viziune, sunt stabilite niște planuri, sunt trasate niște obiective pentru următorii ani. Este un program ambițios, dar importantă este implementarea lui. Pe de o parte, putem identifica, împreună cu autoritățile, metode și căi de colaborare și de implementare a unor acțiuni planificate. Pe de altă parte, trebuie, și este obligatoriu, ca noi cei din societatea civilă, să monitorizăm îndeaproape implementarea lui, să vedem la diferite etape progresul, ce se realizează,

ce nu se realizează, ce se face bine, ce nu se face cum a fost planificat etc. Dacă se va realiza 60% din acest Program o să vedem și rezultate ale reformei achizițiilor publice, începută în 2016, dar încă puțin se vede”.

ALA REVENCO, președinta AO „Părinți Solidari”, a făcut o analiză a modului în care se realizează achizițiile de valoare mică prin MTender, în condițiile noului regulament privind achizițiile de valoare mică, aprobat la sfârșitul anului 2022, dar a intrat în vigoare la 1 iulie, 2023:

„Avem o creștere cu 50% a pragurilor achizițiilor publice de valoare mică. Avem noțiuni noi, tipuri și modalități noi de achiziții publice de valoare mică. Pe de o parte parcă se transparentizează, dar pe de altă parte parcă se ascunde. Partea bună a acestui Regulament este obligativitatea de a desfășura achizițiile de valoare mică prin intermediul SIA RSAP MTender, care un pic le transparentizează. AO Parinți Solidari a realizat o scurtă analiză a achizițiilor de valoare mică desfășurate de către Direcția Educație a municipiului Chișinău care arată că noul Regulament nu a schimbat comportamentul autorităților față de abuzurile pe care le-au făcut anterior. Doar s-au conformat ca procedură. Partea bună este că au fost multe oferte ale agenților economici pentru aceste achiziții de valoare mică dar rămâne totuși dificilă extragerea datelor automate pe achizițiile publice de valoare mică pentru reprezentanții societății civile”.

OLGA DIACONU, coordonatoare de proiecte la Asociația pentru Guvernare Eficientă și Responsabilă (AGER), a prezentat câteva exemple de practici anticoncurențiale în domeniul achizițiilor publice:

„În cadrul proceselor de monitorizare a procedurilor de achiziții publice, realizate de către noi, am identificat specificații neclare oferite de către autoritățile contractante, iar astfel unii agenți economici sunt eliminați din competiție. Totodată, a fost remarcată

situația în care a fost atribuit contractul unui operator care a depus o ofertă neconformă, dar și acorduri anticoncurențiale și participare cu oferte trucate la procedurile de achiziții publice. Deși am sesizat mai multe instituții ale statului cu referire la aceste încălcări, practici anticoncurențiale, acestea nu le-au considerat relevante să inițieze proceduri de verificare, deși sunt semne clare de trucare a procedurilor de achiziții publice. Autoritățile și-au pasat responsabilitățile de la una la alta și nu au dorit să constate dacă este sau nu vorba de trucarea achizițiilor publice în cazurile constatate”.

CAROLINA UNGUREANU, coordonatoarea proiectului, vice directoare IDIS „Viitorul”:

„În cadrul coaliției putem pune pe agenda discuțiilor subiecte pe care le considerăm necesare și importante de a fi discutate, dar și unele aspecte care trebuie clarificate. Unul dintre obiectivele acestei coaliții este ca să venim cu experiența și expertiza cazurilor pe care le-am întâmpinat, ca urmare a monitorizărilor, să vedem unde se găsesc acele deficiențe, probleme, ca ulterior să mergem la un alt nivel, la o altă etapă la discuțiile în cadrul Platformei Naționale în Achiziții Publice (PNAP) unde vor fi implicați toți decidenții. Este important să aducem plus valoare domeniului în care suntem specializați”.

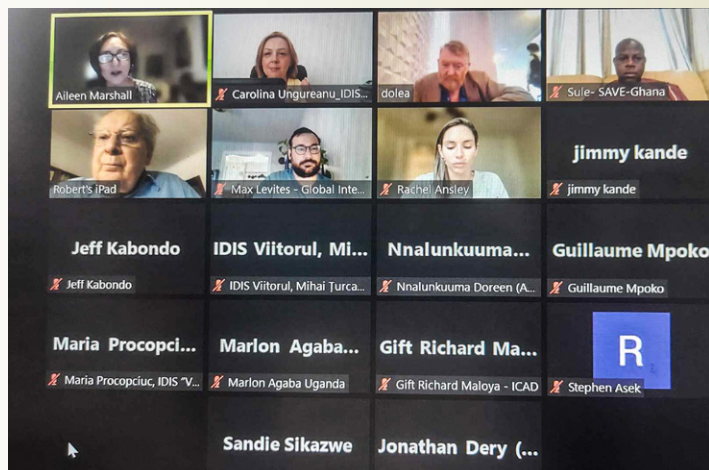
Mai multe organizații ale societății civile, jurnaliști, experți și monitori independenți din Republica Moldova au creat, la 29 iunie, 2023, [Coaliția de Monitorizare a Achizițiilor Publice](#) (reglementată printr-un Regulament de organizare și funcționare și printr-o Strategie proprie de activitate), consolidându-și, astfel, eforturile în vederea implicării și monitorizării achizițiilor publice. Coaliția, ce urmărește susținerea reformelor în domeniul achizițiilor publice în Republica Moldova, își va desfășura activitatea până în vara anului viitor, 2024, cu posibilitatea de continuare în cazul în care membrii vor fi interesați.

IDIS „VIITORUL” A ÎMPĂRTĂȘIT EXPERIENȚA SA ÎN MONITORIZAREA ACHIZIȚIILOR PUBLICE ÎN CADRUL FORUMUL ORGANIZAȚIILOR SOCIETĂȚII CIVILE DIN AFRICA

» Institutul pentru Dezvoltare și Inițiative Sociale (IDIS) „Viitorul” a participat marți, 19 septembrie 2023 la Forumul Organizațiilor Societății Civile din Africa pe monitorizarea achizițiilor publice, unde a diseminat experiența organizației și a experților săi. Evenimentul a fost organizat de către Fondul de Parteneriat pentru Transparență (PTF) din SUA, care are parteneriate cu diverse organizații ale societății civile, inclusiv cu IDIS „Viitorul” în Republica Moldova.

La Forum au fost prezenți reprezentanți ai societății civile din Ghana, Republica Malawi, Senegal, Uganda, Republica Democratică Congo, Zambia, Statele Unite și Republica Moldova. Evenimentul a fost organizat pentru a oferi organizațiilor partenere ocazia să-și împărtășească experiența, provocările, succesele și oportunitățile existente.

În cadrul evenimentului, Carolina Ungureanu, vice directoarea IDIS „Viitorul”, coordonatoarea proiectului „Consolidarea integrității în achizițiile publice” a relatat despre rezultatele activității echipei IDIS „Viitorul” cu PTF, printre care au fost enumerate: consolidarea capacităților prin programul de instruire pentru reprezentanții societății civile pe achiziții publice; monitorizarea achizițiilor la nivel național, local sau municipal prin programul de subgrantare; coaliția de monitorizare a achizițiilor publice; elaborarea rapoartelor, analizelor, dar și a recomandărilor de politici. De asemenea, au fost menționate și cele mai frecvente provocări întâlnite de către monitorii organizațiilor societății civile, implicați în prima

rundă de subgrantare: lipsa de transparență și cooperare din partea autorităților contractante; lipsa de profesionalism din partea autorităților contractante la întocmirea caietului de sarcini; funcționalitatea limitată sau defectuoasă a sistemului MTender etc.

În cadrul evenimentului, Max Levites, Program Manager, a oferit informații despre proiectul [Building Bridges for Stronger Systems - Global Integrity](#), iar Jeff Kabondo, coordonatorul programelor de guvernare a Institutului African pentru Cetățenia Corporativă din Malawi a prezentat proiectul [Strengthening the Capacity of CSOs to Promote Transparency and Accountability in Public Infrastructure Projects in Malawi | Partnership for Transparency Fund \(ptfund.org\)](#)

De asemenea, participanții și-au exprimat interesul și față de următoarele aspecte: importanța angajamentului constructiv cu toți actorii implicați în achiziții publice; eficacitatea grupurilor și coalițiilor cu mai multe părți interesate pentru monitorizarea achizițiilor publice; consolidarea capacității OSC-urilor de a se angaja în monitorizarea achizițiilor publice și care sunt cele mai mare provocări și lecții învățate.

PROGRAMUL NAȚIONAL DE DEZVOLTARE AL SISTEMULUI DE ACHIZIȚII PUBLICE PENTRU ANII 2023-2026, APROBAT DE CĂTRE GUVERN

» Dezvoltarea unui sistem performant de achiziții publice – este principiul de bază promovat prin intermediul [Programului național de dezvoltare al sistemului de achiziții publice pentru anii 2023-2026](#), aprobat de către Guvern pe data de 30 august, 2023, la inițiativa Ministerului Finanțelor. Potrivit documentului, scopul Programului este axat pe stabilirea liniilor de acțiune în vederea dezvoltării unui sistem de achiziții publice capabil să furnizeze „valoare pentru bani” în utilizarea fondurilor publice.

Principalele obiective prevăzute în Program se referă la: armonizarea legislației naționale la acquis-ul UE, reconfigurarea sistemului electronic de achiziții, dezvoltarea unor mecanisme pentru asigurarea durabilității achizițiilor, crearea condițiilor de eficiență economică și socială a procedurilor de achiziții, consolidarea capacităților și profesionalizarea personalului responsabil de achiziții. Programul este aliniat la obiectivele Agendei de Dezvoltare

Durabile 2030 pe care Republica Moldova s-a angajat să le pună în aplicare. La fel, Programul contribuie la implementarea obiectivelor Strategiei Naționale de Dezvoltare „Moldova Europeană 2030”.

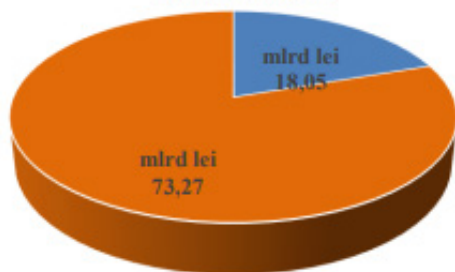
„Programul vine cu o abordare sistemică, bazată pe un cadru logic de intervenție bine definit în dezvoltarea sistemului de achiziții publice și a fost elaborat pentru implementarea Strategiei

de dezvoltare a managementului finanțelor publice, pentru stabilirea priorităților, măsurilor în domeniul achizițiilor publice, dar și pentru susținerea politicilor și strategiilor naționale de dezvoltare”, a menționat la ședința Guvernului, ministra finanțelor, Veronica Sireșteanu.

În Nota informativă a programului se spune că datele Organizației Mondiale a Comerțului (OMC), reprezintă, în medie, 10-15% din Produsul

Intern Brut (PIB) al unei economii. Comisia Europeană (CoE) precizează că, la nivelul Uniunii Europene (UE), peste 250 de mii de autorități publice utilizează anual circa 14% din PIB pentru achiziționarea de servicii, lucrări și bunuri. Conform datelor furnizate de către Agenția Achiziții Publice (AAP), achizițiile publice, raportate la PIB, au reprezentat în: 2019 – 8,94 mlrd lei sau 4,25% din PIB; 2020 – 9,04 mlrd lei sau 4,38% din PIB; 2021 – 8,45 mlrd lei sau 3,49% din PIB; 2022 – 13,68 mlrd lei sau 5,02% din PIB”.

Volumul achizițiilor publice comparativ cu cheltuielile și activele nefinanciare ale bugetului public național

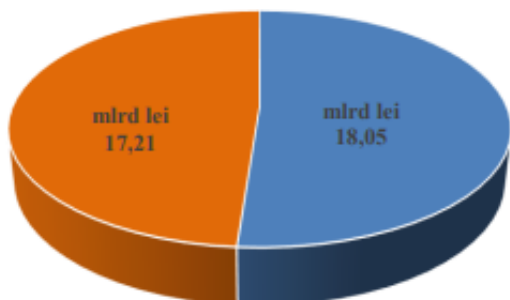
• Valoarea achizițiilor • Cheltuieli și active nefinanciare

Volumul achizițiilor publice comparativ cu deservirea datoriei de stat

• Valoarea achizițiilor • Deservirea datoriei de stat

Volumul achizițiilor publice comparativ cu cheltuielile de personal ale Guvernului general

• Valoarea achizițiilor • Cheltuielile de personal ale Guvernului

„Curtea de Conturi a semnalat că, în 2020, valoarea estimată a achizițiilor de valoare mică (9,01 mlrd de lei) a fost egală cu valoarea totală a achizițiilor publice (9,04 mlrd de lei), înregistrând, totodată, o tendință de creștere. „Aceste informații aduc ponderea achizițiilor publice (8,74%) în PIB-ul Moldovei la un nivel similar cu cel specificat de OMC și mult mai aproape de nivelul ponderii acestora la nivelul UE. Această cifră reflectă impactul pe care îl au achizițiile publice în promovarea dezvoltării economice durabile, respectiv în obținerea de beneficii socio-economice”, se spune în Nota informativă.

De asemenea, este menționat faptul că în anul 2020, ponderea achizițiilor publice (volumul cărora a reprezentat 18,05 mlrd de lei) din cheltuielile și activele nefinanciare ale bugetului public național a constituit 24,63%. De asemenea, Guvernul, pentru deservirea datoriei de stat a utilizat mijloace financiare în sumă de 1,68 mlrd de lei, iar cheltuielile de personal ale Guvernului general au constituit 17,21 mlrd de lei (fig. 1).

„Principalele atribute asociate sistemului de achiziții ca rezultat al dezvoltării acestuia, prin implementarea Programului național, includ transparența, eficientizarea, digitalizarea, integritatea, planificarea/gestionarea eficientă, durabilitatea, birocrăția mai scăzută, în beneficiul cetățeanului”, se mai precizează în document.

UE LANSEAZĂ UN INSTRUMENT COMUN PENTRU ACHIZIȚII PUBLICE ÎN INDUSTRIA DE APĂRARE CE BENEFICII VOR OBȚINE REPUBLICA MOLDOVA ȘI UCRAINA

» Uniunea Europeană își consolidează industria de apărare printr-o lege comună privind achizițiile publice. Deputații europeni au votat marți, în sesiune plenară la Strasbourg, pentru consolidarea unui regulament, convenit deja cu Consiliul la 27 iunie, care stabilește un instrument pe termen scurt pentru consolidarea industriei europene de apărare prin achiziții publice comune până la 31 decembrie 2025. Instrumentul va fi finanțat cu un buget de 300 de milioane de euro. Ucraina sau Republica Moldova vor putea fi beneficiare ale unor cantități suplimentare de produse din domeniul apărării.

Acest instrument „va ajuta statele membre să își satisfacă nevoile de apărare cele mai urgente și critice, care au fost exacerbate de transferurile de produse din domeniul apărării către Ucraina, într-un mod voluntar și colaborativ”, potrivit Agerpres, citată de [Digi24](#). Achizițiile în comun vor trebui să implice cel puțin trei state membre și ar trebui să fie deschise participării membrilor Asociației Europene a Liberului Schimb care sunt membri ai Spațiului Economic European (țări asociate).

Costul componentelor originare din UE sau din țările asociate nu trebuie să fie mai mic de 65% din valoarea estimată a produsului finit. Contribuția financiară a UE la fiecare acțiune va fi limitată la 15% din valoarea estimată a contractului de achiziții publice comune pentru fiecare consorțiu.

Acest plafon poate fi ridicat la 20% în cazul în care Ucraina sau Republica Moldova sunt beneficiare ale unor cantități suplimentare de produse din domeniul apărării sau în cazul în care cel puțin 15% din valoarea estimată a contractului de achiziții publice comune este alocată IMM-urilor sau întreprinderilor cu capitalizare medie, în calitate de contractanți sau subcontractanți.

„Votul de astăzi (marți - n.r.) marchează un moment istoric pentru apărarea UE, instituind primul instrument al UE pentru achizițiile publice comune de către statele membre. Aceasta le va ajuta să își reumple stocurile, să sporească interoperabilitatea între forțele noastre armate, să consolideze industria noastră și să contribuie la sprijinul nostru neclintit pentru Ucraina. Cu toate acestea, în fața unei crize istorice, EDIRPA nu poate fi decât un punct de plecare pentru o agendă de apărare comună mult mai ambițioasă”, a declarat după vot coraportorul Comisiei pentru Afaceri Externe, germanul Michael Gahler (Grupul Partidului Popular European - PPE), citat într-un comunicat de presă al Parlamentului European.

„Am ajuns la un compromis rezonabil care va face ca EDIRPA să fie complementar unui alt regulament important pentru sectorul apărării: Legea în sprijinul producției de muniție. Am reușit să apărăm prioritățile Parlamentului, inclusiv pentru proiecte care vor sprijini Ucraina sau Republica Moldova. Cel mai important, prin intensificarea achizițiilor comune de echipamente militare, EDIRPA va contribui la consolidarea capacităților de apărare ale statelor membre”, a spus și coraportorul din partea Comisiei pentru Industrie, Cercetare și Energie, polonezul Zdzisław Krasnodębski (Grupul Conservatorilor și Reformiștilor Europeni - ECR).

Legislația a fost adoptată cu 530 de voturi pentru, 66 împotriva și 32 de abțineri. Acum este nevoie de aprobarea formală a Consiliului pentru a deveni lege. Războiul de agresiune al Rusiei împotriva Ucrainei a subliniat în mod dramatic necesitatea de a adapta baza industrială și tehnologică europeană de apărare (EDTIB) la schimbările structurale: intensificarea cercetării și dezvoltării militare a UE, modernizarea echipamentelor militare și consolidarea cooperării dintre statele membre în cadrul achizițiilor publice în domeniul apărării, pentru ca Uniunea să devină un actor global relevant, se mai arată în comunicatul PE.

ASUMAREA ANGAJAMENTELOR MULTIANUALE: REGULAMENTUL APROBAT DE GUVERN

» **Angajamentele multianuale reprezintă suma viitoarei obligațiuni de plată, sub rezerva îndeplinirii condițiilor contractului pentru achiziții publice de bunuri, lucrări și servicii, a căror perioadă de realizare este mai mare de un an, în limitele cheltuielilor prognozate în acest scop pentru anii respectivi.**

[Regulamentul](#) aprobat de către Guvern, la 6 septembrie, la inițiativa Ministerului Finanțelor stabilește modalitatea și lista bunurilor, a lucrărilor/serviciilor pentru care se permite asumarea angajamentelor multianuale, astfel fiind posibilă extinderea perioadei unui contract de achiziții în afara ciclului bugetar obișnuit.

Din lista bunurilor, lucrărilor și serviciilor eligibile pentru aplicarea prevederilor Regulamentului fac parte: elaborarea documentelor normative în construcții; elaborarea proiectelor tehnice și executarea lucrărilor de întărire a infrastructurii de protecție contra inundațiilor; arme, muniții, sisteme de armament, tehnică cu destinație militară, piese de schimb și accesorii aferente acestora; tehnică și utilaj de intervenție, autospeciale cu destinație special, inclusiv pentru transportarea categoriilor special de pasageri.

Potrivit Regulamentului, autoritatea publică centrală, reieșind din necesitățile de asumare a angajamentelor multianuale, va transmite Ministerului Finanțelor o solicitare argumentată cu anexarea documentelor și calculelor justificative, în limita cheltuielilor prevăzute de Cadrul bugetar pe termen mediu (CBTM) pentru perioada respective, iar Ministerul Finanțelor va examina toate solicitările și va elabora lista autorităților publice centrale pentru care se va permite asumarea angajamentelor multianuale.

Procesul de asumare a angajamentelor multianuale va fi corelat cu procesul bugetar, autoritățile publice centrale fiind responsabile de estimarea cheltuielilor necesare unor angajamente, în dependență de scopul pe care îl urmăresc, precum și de înaintarea propunerilor de cheltuieli în procesele de elaborare a CBTM și a bugetelor anuale.

Ministerul Finanțelor va monitoriza valorificarea contractelor pe tot parcursul asumării angajamentelor multianuale de către beneficiarul acestora, iar autoritățile publice centrale vor fi responsabile pentru realizarea achizițiilor de bunuri lucrări și servicii, pentru care și-au asumat angajamente multianuale.

Sursa: [Ministerul Finanțelor](#)

DUPĂ CE CÂȘTIGĂ CONTRACTUL DE ACHIZIȚIE, CU CEL MAI MIC PREȚ, AGENTUL ECONOMIC ESTE PUS ÎN SITUAȚIA SĂ MODIFICE CONTRACTUL, PENTRU CĂ NU CORESPUND CU REALITATEA COSTURILE ESTIMATE

» În 52% dintre cazurile de achiziție publică, autoritățile dau câștig operatorilor economici care prezintă o ofertă cu cel mai mic preț. Sunt datele Studiului „Deficiențele sistemului de achiziții publice. Ofertele anormal de scăzute în procedurile de achiziție de lucrări”, elaborat de către expertul Vadim Țurcan, la solicitarea Confederației Naționale a Patronatului din Republica Moldova.

Documentul a fost prezentat, la sfârșitul lunii iulie, în cadrul grupului de lucru „Reducerea ocupării informale și a fenomenului „salariilor în plic”, al Consiliului Economic pe lângă prim-ministrul Republicii Moldova.

Autorul studiului susține că, după ce câștigă contractul de achiziție, cu cel mai mic preț, agentul economic este pus în situația să modifice contractul de achiziție, pentru că costurile din acesta nu corespund cu realitatea. Sau recurge la efectuarea unor lucrări de o calitate foarte scăzută. „Iar aceasta duce la o situație în care, construcția nici nu reușește să fie dusă la capăt, că deja ne-

cesită reparație”, a menționat în cadrul dezbaterilor, Pavel Caba, președintele Federației Patronale a Constructorilor, Drumarilor și a Producătorilor Materialelor de Construcție „CONDRUMAT”.

Potrivit aceluiași studiu, oferta cu cel mai mic preț, cel puțin în domeniul construcțiilor, care câștigă licitația publică, contribuie la plățile neformale a salariilor muncitorilor de pe șantier. Aceasta pentru că ofertantul – agentul economic – include în ofertă un salariu de doar circa 40% din cel real, or, spun reprezentanții din domeniul construcțiilor, nici un muncitor nu va veni pe șantier cu o așa remunerare. Experții au presupus că restul banilor pot fi achitați ” în plic”.

„Principalele deficiențe atestate cu privire la acceptarea unei „oferte anormal de scăzute” sunt: capacitatea redusă a autorităților contractante de a depune diligența necesară în etapa de evaluare a ofertelor, documentația de proiect cu o calitate de detaliere insuficientă, neajunsuri în normativele de construcție și coduri practice cu privire la determinarea costului de deviz, discreție ridicată pentru operatorii economici de a stabili formarea prețului ofertei”, menționează autorul în sumarul studiului.

Expertul propune, pentru remedierea acestora, dar și altor momente sensibile din legea

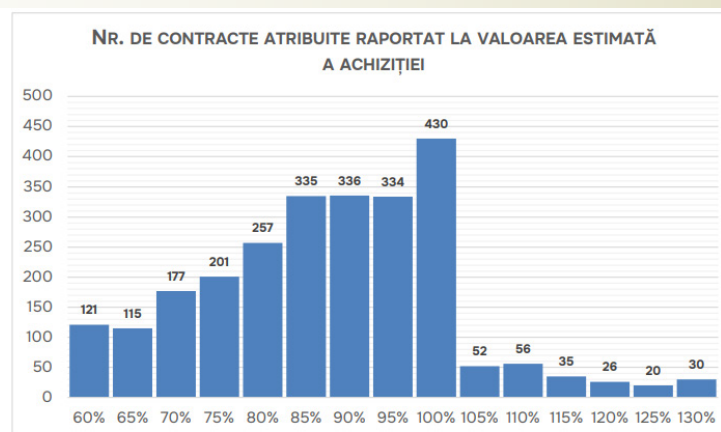

Figura nr. 4 Nr. de contracte atribuire raportat la valoarea estimată a achiziției

achizițiilor publice, modificarea Legii achizițiilor publice. Se propune ca pentru achizițiile publice de servicii, care au ca obiect activități intelectuale, se va utiliza exclusiv criteriul de atribuire cel mai bun raport calitate-preț și nu cel mai mic preț, cum este în prezent. Recomandările din Studiul vor fi prezentate autorităților pentru a fi luate în considerare la elaborarea modificărilor legii, care sunt în proces la moment, au anunțat reprezentanții Ministerului Finanțelor în cadrul ședinței.

Rezultatele studiului și recomandările acestora pot fi găsite [AICI](#).

Sursa: [Consiliul Economic pe lângă prim-ministrul RM](#)

ACHIZIȚIILE PUBLICE CENTRALIZATE ÎN SĂNĂTATE ȘI RISCURI DE CORUPȚIE ÎN ACHIZIȚIILE DE DISPOZITIVE MEDICALE

» Piața dispozitivelor medicale presupune un lanț de etape în procesul de achiziții. Chiar dacă din 2016, procesul a fost trecut în seama Centrului pentru Achiziții Publice Centralizate în Sănătate (CAPCS), încă se mai găsesc „șmecheri” și „șmecherii” care fac loc corupției.

Diana Ranga-Enachi, expertă din cadrul IDIS Viitorul, cu vastă experiență în domeniul achizițiilor publice, într-un [podcast](#) pentru [agora.md](#), aduce mai multă claritate și subliniază cu linie dublă unde consumatorul de rând poate sesiza elementele de corupție când e vorba de utilaje medicale.

Experții monitorizează piața achizițiilor publice încă din anul 2015. În vizorul lor este legalitatea proceselor și riscurile care pot apărea. „Încercăm să explicăm publicului larg de ce achizițiile publice în medicină și în orice sector sunt importante și sunt necesare de a fi cunoscute de fiecare dintre noi. Asta pentru că este vorba de bani publici și este vorba de accesul și dreptul fiecăruia dintre noi la serviciile de sănătate care sunt achitate de stat, dar din banii contribuabilului”, spune Diana Ranga-Enachi.

CAPCS - CENTRUL CARE ADUNĂ SOLICITĂRI DE LA SPITALE ȘI DESFĂȘOARĂ LICITAȚIILE

Din punct de vedere istoric, procesul de procurare a dispozitivelor medicale a luat

o întorsătură radicală în anul 2016. Atunci a fost înființat Centrul de Achiziții Publice Centralizate în Sănătate (CAPCS). Până la această etapă problemele în sectorul sănătății și în special în procesul de achiziție publică în sectorul sănătății era cu neclaritate, și netransparență, constată experta.

Astfel, CAPCS devine responsabil de achizițiile în domeniul sănătății - procurarea medicamentelor și a dispozitivelor medicale. Cele două domenii sunt gestionate de grupuri de lucru diferite.

CUM ARE LOC PROCESUL DE ACHIZIȚII A DISPOZITIVELOR MEDICALE?

De aceste dispozitive medicale au nevoie instituțiile de sănătate din toată țara. Astfel, cele circa 380 de instituții medicale transmit solicitări cu necesitățile pe care le au către CAPCS și aici intervine în rolul de bază al Centrului. Acesta elaborează toate documentele necesare, desfășoară procedura de achiziție printr-un sistem electronic - și el nou și, asigură atribuirea contractelor de achiziție. Deci decide căror companii li se atribuie contractul de achiziție. Mai mult, tot CAPCS asigură etapa de implementare - încheie contractele între părți, asigură plățile și livrarea dispozitivelor medicale.

Aceste achiziții sunt achitate din bugetele instituțiilor publice. Totuși, vom face o

mențiune: se permite ca instituțiile medicale publice să achiziționeze și individual, conform unor necesități, utilaje necesare. Dar aici nu se referă procurările mari.

UNDE APAR RISCURILE DE CORUPȚIE?

Întrebarea care apare este - unde se strecoară riscurile de corupție dacă din 2016 a apărut o instituție de stat care gestionează achizițiile în medicină?

„Dacă vorbim despre dispozitive medicale, riscurile de corupție apar chiar de la etapa de planificare a necesităților și elaborarea specificațiilor tehnice. E vorba despre parametri, capacități tehnice ce trebuie să le aibă un dispozitiv medical de care are nevoie instituția sau spitalul. Nu în zadar CAPCS are cazuri în care refuză aceste cerințe ale spitalului sau solicită să fie reformulate sau schimbate pentru că sunt prea înguste”, constată Diana Ranga- Enachi.

Cu alte cuvinte, unele instituții medicale adresează cereri în sunt formulate cerințe tehnice a unui dispozitiv sub un anumit producător sau o companie care este importator de echipamente. Mai exact, parametrii solicitați coincid mult cu ceea ce de deja dispune un importator.

„În așa situație clar că la licitații se va califica doar compania care are anume acel dispozitiv. Și ajungem la alte riscuri: concurenți puțini, lipsă de oferte și prețuri crescute când știi că ești singurul care poate satisface această cerere”, constată experta.

Care sunt celelalte semne de corupție, ce cazuri au fost identificate de oamenii legii și cum poate sesiza cetățeanul încălcări, ascultați în podcast.

PĂRINȚII AU POSIBILITATEA SĂ MONITORIZAZE ACHIZIȚIILE DIN CADRUL INSTITUȚIILOR DE ÎNVĂȚĂMÂNT DIN CHIȘINĂU

» Asociația pentru Guvernare Eficientă și Responsabilă (AGER), cu suportul National Endowment for Democracy, a lansat o nouă pagină web pe platforma revizia.md - www.educatie.revizia.md.

„Acum, părinții au posibilitatea să fie implicați în monitorizarea achizițiilor făcute de către instituțiile de învățământ frecventate de către copiii lor și să raporteze neregulile observate”, se menționează într-o postare publicată pe pagina oficială de Facebook a AGER.

Pagina www.educatie.revizia.md oferă societății civile informații generale despre instituțiile de educație timpurie, gimnaziu/liceu, inclusiv instituțiile destinate copiilor cu deficiențe de vedere și auz. Pagina, care conține o hartă interactivă a școlilor din Chișinău și suburbii,

prezintă date despre contractele încheiate de către instituțiile de învățământ.

Totodată, pe www.educatie.revizia.md, orice părinte poate monitoriza modul în care sunt cheltuiți banii alocați de stat, pentru instituțiile de învățământ din municipiul Chișinău. De asemenea, pagina oferă date despre media notelor, disciplinele, gradul didactic al profesorilor, dar și cercurile creative și sportive din școli.

„Proiectul are drept scop identificarea posibilelor erori în cadrul achizițiilor publice efectuate de instituțiile de învățământ, semnalarea acestora și remedierea lor prin adresarea către autoritățile competente, astfel fiind reduse cazurile de corupție și colectarea taxelor ilegale în grădinițe, gimnazii și licee”, se mai menționează în postare.

Sursa: educatie.revizia.md

educatie.revizia.md

AGER National Endowment for Democracy
Supporting freedom around the world

LILIA ZAHARIA-CRAVCENCO,
DIRECTOAREA EXECUTIVĂ A TRANSPARENCY INTERNATIONAL-MOLDOVA,
MEMBRĂ ȘI A COALIȚIEI DE MONITORIZARE A ACHIZIȚIILOR PUBLICE:

DEFICIENȚELE LEGISLATIVE DIN ACHIZIȚII PUBLICE POT CREA RISCURI DE CORUPȚIE

» Transparency International-Moldova este o organizație nonguvernamentală de la Chișinău, a cărei misiune este de a opri corupția și de a promova transparența, responsabilitatea și integritatea la toate nivelele și în toate sectoarele societății. Proiectul pe care îl implementează TI-Moldova, în parteneriat cu IDIS „Viitorul” și PTF, de la 1 septembrie 2023, vine să scoată la suprafață neregulile, abaterile procedurilor de achiziție realizate de către Primăria municipiului Chișinău și întreprinderile municipale. **Lilia Zaharia-Cravenco, directoarea executivă a TI-Moldova, membră și a Coaliției de Monitorizare a Achizițiilor Publice, condusă de către IDIS Viitorul, ne-a răspuns la câteva întrebări legate de achizițiile publice din sectorul pe care și l-au propus să-l monitorizeze:**

- Pentru început am dori să relațiați succint experiența pe care o are organizația pe care o conduceți în domeniul achizițiilor publice. Care a fost implicarea anterioară?

Din experiența Republicii Moldova, societatea civilă și presa de investigație a identificat corupția, cazuri de abuzuri sau lipsa de transparență în procesul de achiziții publice. În calitate de jurnalistă, care a abordat subiecte din acest domeniu,

dar și din experiența TI-Moldova, procurările publice sunt șubrede, iar o informare echilibrată, bazată pe fapte, este esențială.

- Ce v-a determinat să aplicați la runda a doua a concursului de granturi pentru organizațiile societății civile în domeniul monitorizării achizițiilor publice?

Subiectul achizițiilor publice rămâne mereu actual datorită impactului semnificativ pe care îl au achizițiile asupra economiei, a necesității de a asigura transparența și eficiența în cheltuirea resurselor publice. Suntem în an electoral, fiind desfășurate alegerile locale generale, și am fost motivați să monitorizăm achizițiile municipale. Votanții sunt interesați de modul în care se cheltu-

iesc banii publici. Candidații pot promite să optimizeze procesele de achiziții pentru a asigura că banii contribuabililor sunt folosiți în mod eficient.

- Achizițiile publice au ajuns în ultima perioadă, de rând cu alte sectoare ale economiei, vulnerabile la corupție. De ce credeți că se întâmplă acest lucru? Cât de important este ca organizațiile nonguvernamentale să aibă în atenția lor procedurile de achiziție publică?

Corupția în achizițiile publice este un fenomen complex, iată de ce nu putem stabili doar un singur pretext. În primul rând, este cauzată de lipsa transparenței și a responsabilității. Atunci când procesele de achiziții nu sunt suficient de transparente și responsabile, sunt create „portite” pentru activități ilicite: de la trucarea licitațiilor, stabilirea de prețuri exagerate sau simularea procedurilor de evaluare. Un alt factor este legea deficitară care reglementează achizițiile publice, ceea ce poate crea „oportunități” pentru corupție. Monitorizarea procedurilor de achiziție publică de către organizațiile neguvernamentale este extrem de importantă deoarece asigură transparența și integritatea. Procedurile de achiziție publică trebuie să fie transparente și corecte pentru a ne asigura că resursele publice sunt utilizate în mod eficient și în beneficiul cetățenilor. ONG-urile pot juca un rol esențial în a aduce în atenția publică eventuale abuzuri sau nereguli în acest domeniu.

- Ce anume veți monitoriza în perioada care urmează la nivelul instituțiilor municipale care au fost selectate pentru monitorizare?

TI-Moldova și-a propus să monitorizeze procedurile de achiziții planificate de către Primăria municipiului Chișinău și unele întreprinderi municipale pentru a doua jumătate a anului curent, precum și analiza modului în care au fost realizate unele proceduri în primul trimestru al anului viitor. După această monitorizare, va fi întocmit un raport, unde vor fi specificate deficiențele constatate în procesul achizițiilor publice efectuate de către entitățile monitorizate și formulate propuneri de

remediere a situației. Primăria Chișinău a adoptat un plan local anticorupție pentru 2022-2025, iar raportul va conține și un paragraf în care se va analiza cum au fost realizate angajamentele asumate la capitolul achiziții publice. De asemenea, în vizor va fi și implementarea recomandărilor Curții de Conturi la capitolul achiziții.

- La finalul procedurilor de monitorizare, cum planificați să informați autoritățile monitorizate despre eventualele încălcări/abateri admise?

Din experiența mea în calitate de jurnalistă, desigur, un instrument puternic de a sensibiliza publicului este de a mediatiza problemele prin intermediul investigațiilor jurnalistice. Vom organiza o dezbatere la care vor fi invitați atât jurnaliști, cât și reprezentanți ai instituțiilor vizate în procesul de monitorizare. Totodată, pentru a mediatiza subiectul neregulilor achizițiilor publice la nivel național, se propune difuzarea unei emisiuni radio, unde, de asemenea, vor fi invitați protagoniștii vizați în procesul de monitorizare. În cadrul proiectului, pentru o vizibilitate sporită, va fi organizată o conferință de presă. Astfel, rezultatele monitorizării, investigațiile jurnalistice vor fi mediatizate prin intermediul mass-mediei.

- Ce v-ați dori să se întâmple la nivelul instituțiilor municipale, ca rezultat al procesului final de monitorizare?

Societatea civilă de la noi știe și poate să investigheze problemele din achizițiile publice prin intermediul investigațiilor profunde, raportării obiective, folosirii datelor și statisticilor relevante, precum și prin implicarea publicului în monitorizarea acestor procese. La nivel de municipiu, vrem după monitorizare să punem un accent deosebit pe etica și integritatea în procesele de achiziții publice, atrăgând atenția asupra cazurilor de corupție sau abuzuri. Nu în ultimul rând, vrem să încurajăm publicul să devină mai implicat în monitorizarea și evaluarea achizițiilor publice, să ceară responsabilitate autorităților și să susțină reformele necesare.